

RAZLIKE U OBITELJSKIM PRILIKAMA IZMEĐU RANIJE NEPRIJAVLJENIH I RANIJE PRIJAVLJENIH POČINITELJA RAZBOJNIŠTVA ILI RAZBOJNIČKE KRAĐE¹

Irena Cajner

Originalni znanstveni članak

Odsjek za socijalnu pedagogiju
Fakulteta za defektologiju, Zagreb

UDK: 343.9

Zaprimljeno: 15. 11. 1993.

Sažetak

Na uzorku 187 maloljetnih počinitelja krivičnog djela razbojništva ili razbojničke krađe u Hrvatskoj kojima je u razdoblju između 1988. i 1993. godine radi spomenutih krivičnih djela izrečena neka sankcija ili je postupak prema njima obustavljen iz oportuniteta, metodama deskriptivne i diskriminativne analize izvedenima programom STATGRAPHICS traže se razlike u obilježjima strukture, socioekonomskog statusa, mobilnosti i patologije obitelji između ispitanika koji su prvi puta prijavljeni i onih koji su već i ranije bili bar jednom prijavljeni zbog počinjenog krivičnog djela.

Već je analiza na deskriptivnoj razini pokazala stanovite razlike u smislu pojedinih nepovoljnijih obiteljskih obilježja na strani ranije prijavljenih maloljetnika. Diskriminativnom analizom dobijene su tri diskriminativne funkcije. Diskriminativna funkcija u području varijabli kojima se definira struktura obitelji nije se pokazala statistički značajnom pa je odbačena hipoteza o postojanju razlika u obilježjima strukture obitelji između ranije neprijavljenih i ranije prijavljivanih maloljetnika. U području varijabli kojima se opisuje mobilnost i socioekonomski status obitelji dobijena je diskriminativna funkcija rubne statističke značajnosti i osrednje izraženih razlika. Statistički najznačajnija diskriminativna funkcija, sa standardiziranim koeficijentima koji najbolje ističu razlike između promatrane dvije skupine ispitanika, dobijena je u prostoru varijabli kojima je iskazana patologija obitelji. Iz strukture te diskriminativne funkcije zaključuje se o primarnom kriminogenom značenju poremećenih obiteljskih odnosa, vremena kada su oni nastali i alkoholizma majke.

KLJUČNE RIJEČI: razbojništvo, maloljetni delinkventi, recidivizam, struktura obitelji, socioekonomski status obitelji, patologija obitelji

1. UVOD

Prije otprilike 6000 godina jedan egipatski svećenik uklesao je u kamen slijedeći tekst: "Naša Zemlja je degenerirana ... djeca više ne slušaju svoje roditelje" (prema Haskell, Yablonsky, 1974, 435).

Društvena zajednica koja obično najčešće utječe na svako ljudsko biće jest obitelj. Poremećenost odnosa u obitelji mlade osobe, nedostatak potencijalnih pozitivnih utjecaja obitelji i obiteljskog odgoja, ili pak neki oblik poremećaja u ponašanju jednog ili oba roditelja, mogu biti generatorom niza izrazito negativnih posljedica u ponašanju i ličnosti te mlade osobe, uključujući i delinkvenciju (Haskell, Yablonsky, 1974).

Fundamentalno značenje obitelji u razvoju i formiranju ličnosti i ponašanja osobe uvjerljivo je izrazio Bierstedt (1957), konstatirajući da od svih postojećih društvenih skupina niti jedna tako duboko, intenzivno i kontinuirano ne zadire u sve oblike života pojedinca, kao što to čini obitelj. Od trenutka rođenja, kad mladi roditelji s obožavanjem ugledaju svoj vlastiti plod, pa do trenutka smrti, kad se sinovi i kćeri suočavaju s lošom stranom patrijarhata, obitelj konstantno utječe na pojedinca. Obitelj ne samo da je prva društvena skupina kojoj pripadamo odmah na početku našeg razvoja i iskustva, nego je to i društvena skupina s kojom, na ovaj ili onaj način, održavamo najdulju vezu. Čovjek, uz statistički male izuzetke, odrasta u obitelji i, također uz rijetke izuzetke, biva članom obitelji najveći dio svog života.

¹ Ovaj rad je dio projektnog zadatka istraživanja "Utjecaj socijalnih činilaca na razvoj kriminaliteta Republike Hrvatske" (glavni istraživač Dr. Mladen Singer), koje financira Ministarstvo znanosti i tehnologije, a realiziraju ga Fakultet za defektologiju - Odsjek za socijalnu pedagogiju - Sveučilišta u Zagrebu i Fakultet kriminalističkih znanosti Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.